

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 19. aprila 2018 - Leto XXVIII, št. 16

stran 2-3

GNAUK JE BILAU ... EDNO MALO LÜSTVO

*ŠPILANJE JE KAK VIRUS
stran 6*

*SLOVENSKI FILMSKI DNEVI - ŽE DRUGIČ
stran 7*

*ČE JE DEŽ UŠO...
stran 8*

Tau vse bi se zgibilo

Človek si dostafart misli, vej tau nigdar nemo pozabo, tau tak v glavej mam, ka mi ešče vözbíti ne morejo. Tak sem dja bila z ednov pravlicov, stero so nam naša Djauklina mati (kak smo zvali, našo babico) dostafart pripovedjali, gda smo kaj delali. Te sem si go pa zadnjič, gda so soboške knjižničarke pripovedjale, probala naprej potegniti iz spomina, dapa nikak mi je nej šlau. Vejn samo tau, ka so v pravlici (mesében) bili vuk, lisica pa zavec (ranč tak, kak v tistoj, stero nam je gorprešto Branko Pintarič), steri so šli v gauško trejbit. Bijo je ešče pisker z žiraum (mastjo), steroga so s sebov nesli za güžino, dapa nekak je poskrivoma kradno žir. Pa te so nikak gorprišli, steri od nji kradne, dapa kak, točno več ne vej. Na nekšno fele formo je sonce tö vcüj bilau pa – ne bojte čemerni – riti so bile, s steri se je nika vöcvrlo. Dapa nikak mi je cejla pravlica nej stejla na pamet priti. Nej sama zgodba, ka pa te eške reči, s sterimi go je babica pripovedjala ... Pa tak mislim, ka sem s tejm nej samo dja tak. Zatok se mi pa trno vidi, ka so vödali kusto-kusto knjigo – **Pripovedno izročilo Slovencev v Porabju** – s pravlicami, pripovejdkami, legendami. V tej knjigaj najdemo vse tisto, ka so lidgé na Gorenjom Seniki pripovedjali sodelavcom Inštituta za slovensko narodopisje na začetki sedemdeseti lejt prejšnjoga stauletja. V tisti cajtaj je lidam bilau ešče naravno (természetes), ka so pripovedjali, zatok je vejn-drik »Lublančanom« tö nej bilau težko nagučati nji, naj njim v mikrofón povejo svoje zgodbe. Vej pa v tisti lejtaj smo ešče ojdli goščice lüpat ali kukarco lüpat pa se je v vsakšoj grupi najšla kakšna brblava ženska, stera je na žmani znala pripovedjati. Pa če je že nekak začno, te so po vrsti vsi kakšno zgodbo znali povedati. Gnauk je bila na vrsti smrt, gnauk vrag, te pa čalarice, hišne kače so tö nej falile ... Mladi pa mlajši smo tau poslušali, si merkali, ka gda mo mi starejši, mo tadale pripovedjali. Dapa do toga časa se je svejt obrno, pa skurok nega več naravne prilike za pripovedjanje pa skupinsko poslušanje pravlic, ka o tom spoj nemo gučala, ka med nami tö nega več dosta takši, steri bi tak na žmani znali pripovedjati kak naše babice. Zatok je hvale vrejdo, ka je po več kak štiridesetletnom spanji tau bogastvo, stero je do tejga mau ohranjo samo spomin, prišlo na papir pa na CD (ništrno pripovedjanje mo leko poslušali tö). Spomin je leko kratek, vej pa pozablamo, dapa zapisa na rečj ostane. Pa vüpa jmo, ka do si vnuki pa pravnuki gnauk iz tej knjig pripovedjali.

Marijana Sukič

»Gnauk je biu eden paver ...«, »Gnauk je biu eden stari oča ...«, »Gnauk je bijo eden grof ...« - če te reči nekak čuje, leko včasik brodi, ka de se začnila edna pripovejst ali pravlica. Gda oprémo nauve knjige z naslovom *»Pripovedno izročilo Slovencev v Porabju«*, najdemo v nji spoj dosta takši pripovejsti, štere se zveksoga rejsan s temi rečami začnejo.

»Kniga je vöprišla v vküpnjo izdaji Inštituta za slovensko narodopisje v Sloveniji ino Državne slovenske samouprave,« je svoj guč začno predsednik DSS *Martin Ropoš*, gda je 13. aprila pred podnevom na sedeži krovne organizacije na Gorenjom Seniki pozdravo vse navzauče. Veuka čest je bila, ka je v Porabje prišla dobra poznavalka domanji gučov, akademikinja *prof. dr. Zinka Zorko*, med gosti pa smo srečali generalnoga konzula RS *dr. Borisa Jesiha* ino slovensko zagovornico *Eriko Köleš Kiss* ranč tak. Za nauve knjige s pripovejstami so potrebne peneze dali z

Na predstavitev sta prišla akademikinja *prof. dr. Zinka Zorko* pa akademik *prof. dr. Marko Jesenšek* tö

madžarske strani Ministrstvo za človeške vire (Emmi) ino Državna slovenska samouprava, s slovenske pa Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Kniga je vöprišla pri Založbi ZRC, ZRC SAZU (slovenska akademija) v Ljubljani decembra 2017, kak drüga v seriji »Slovenski pravljíčarji«. Edna sourednica knjige (társzerkesztő), porabska etnologinja *Marija Kozar*, je povöda-

la, ka je izdaja kusta skoro 400 strani, v njej pa je 238 pravlic pa pripovejsti - tak v originalnoj, porabskoj slovenskoj domanjoj rečji kak dojobrnjeno na slovenski knjižni gezik. *»Slovenskomi etnologi dr. Milkoni Matičetovomi je leta 1970 pripovedjalo 33 ljudi s peti porabski vesnic, Gore-*

En tau publike. V prvom redej s prave generalni konzul *dr. Boris Jesih*, slovenska zagovornica *Erika Köleš Kiss* pa predsednik DSS *Martin Ropoš*

njoga Senika, Sakalauvec, Slovenske vesi, Števanovec pa Verice,« je raztomačila sourednica *Marija Kozar* pa eške

ske škonike. *»V 1970-i lejtaj se je za železnov fijankov eške vseposedik čüla slovenska rečj, štere je gnes usikdar menje,«* je opozoro profesor *Jesenšek* pa cujda, ka je potrebno kulturno erbo s kem bole djenau dojspisati.

Predstojnica Inštituta za slovensko narodopisje pri ZRC

SAZU *dr. Ingrid Slavec Gradišnik* je pravla, ka je nauva knjiga slejdnji stopaj v dugom vküpnom deli Ljubljane ino Porabja. Zavalila se je za delo domanjim vönavčenim lidam, šteri so dosta napravili za gordržanje porabske slovenske kulturne tradicije. *»Slovensko šaulsko ministrtvo je dojküpilo stau knjig, tak té pridejo v šaule v matičnom rosagi.*

Predstojnica Inštituta za slovensko narodopisje pri ZRC SAZU *dr. Ingrid Slavec Gradišnik*

povödala, ka je na CD-naj pri knjigaj 13 originalni pripovejsti, tak kak so bile gorvzete pred skoro petdesetimi lejtami na magnetofonske trakove. Zbrane je pozdravo prorektor Univerze v Maribori, akademik *prof. dr. Marko Jesenšek*, šteri je tapravo, ka se »na Porabji najbližanjoi slovenskoj univerzi« že dugo spravljajo s porabskimi guči, njini profesorge pa so pomagali vöšaulati porab-

Vüpa jmo, ka Porabje tak grata pa ostane en tau slovenske etnične zavesti,« je končala predstojnica ISN.

Če kakše knjige ntipokažejo,

EDNO MALO LÜSTVO

tau ne more biti brezi štenjá. Organizatori srečanja na Gorenjom Siniki so brodili, aj pri tem pomaga mladina tó. Oprvin so šaularge prvoga klasa na DOŠ Števanovci vküper tapovödali porabsko pravlico na formulo »Stara baba, stari ded«, te pa je spoj veselo pripovejst svojoga pradejdeka *Ferenca Labritz* (Fincinoga Ferina) o tem, kak si je rokau z žunine lüknje vörejšo, tapravo gorenjesinčarski šaular *Máté Labritz*. Članica DSS *Iluška Bartakovič* s Slovenske vesi nam je raztomačila, zakoj vidimo lapca v mejseci, *Laci Nemeš* s Sakalauvec pa je povödo, kak je Ejva ništerne svoje mlajše pred Bogaum skrila, šteri so tak srmacke gratali. Pripovejsti so se končale s pravlico *Lacina Kovača* z Verice o tem, koma sta dve müši svojo dejte za ženau dali.

Sourednica knige, znanstvena svétница ISN ZRC SAZU dr. *Monika Kropelj Telban*, je navzaučim raztomačila, ka je etnolog Milko Matičetov pripovejsti vküppobéro že v dosta slovenski krajinaj. »Porabski lidgé pa njine pripovejsti pa so za njega znamenüvali posabno čütenje. Proso je informatore, aj storije povejo v njinoj najlepšoj formi. Ranč zavolo toga so pripovejsti v etaj knjigaj tak lejpe pa tak naravno pripovejdane,« je povödala slovenska etnologinja pa cujdala, ka leko variante vnaugi porabski pravlic najdemo med pripovejstami drügi evropski narodov - najbolje slovenskoga pa madžarskoga. V knjigaj gestejo »bajke« tó, tau so pripovejsti o vragaj, čalaricaj, divdji možaj, vilaj, bejli deklaj, fajamanglinaj pa skišnjavaj. Skoro samo v Porabji pa leko na priliko najdemo spomin na slavskoga boga *Perüna*.

Na srečanju smo leko s CD-na čüli, kak so Fincin Feri pripovejdali o tem, gda sta lasica pa požak letela. Dobro čütenje je bilau poslušati glas iz leta 1970 pa se zmejs smedjati veseloj

pripovejsti Sinčara. Na platni so se minjavale fotografije, ka aj bi navzauči donk vidli, što vse je pripovejdo.

Tretji sourednik knjig, slovenist ino novinar *Dušan Mukič*, je pripovejdo o tem, kak je leta 2014 začno z digitalne kopije magnetofonski trakov prejkspišüvati pravlice, te pa eške drüge pripovejsti. Tau je - z vekšimi pavzami - trpelo več lejt,

Šaularge prvoga klasa iz Števanovec so gučali pravlico Stara baba, stari ded

te pa je prišlo eške velko delo obračanja na slovenski knjižni gezik. »Najbole sem se čüdivo toma, ka so leta 1970 informatori pred mikrofonom gučali brezi hib, ništerni so pripovejdali več kak štirideset minutov brezi pavze. Nücali

Pripovejst svojoga pradejdeka *Ferenca Labritz* (Fincinoga Ferina) o tem, kak si je rokau z žunine lüknje vörejšo, je tapravo gorenjesinčarski šaular *Máté Labritz*.

so lejpe stare rejči, štere leko gnesneden najdemo samo v guči najstarejši *Porabcov*,« je od svojoga dela pripovejdo sourednik pa eške raztomačo,

ka so pravlice v domanjoj rejči dojspisane po prausni regulaj, ka aj bi je s kem ležej šteli tak v Porabji kak v Sloveniji.

Etnologinja *Marija Kozar* je eške povödala, ka so ljubljanskoma čednjaki Matičetovomi pomagali informatore najti domanji škonicke (*András Csabai, Irena Pavlič, Karel Krajcarpa Senčarka Vera Gašpar*), te pa je gorštela domanja

imena vsej pravličarov. »S temi knjigami damo poštenjë tistim, šteri so pripovejdali, pa tistoma, šteri je gordjemau. Damo motivacijo vsejm generacijam Porabski Slovincov, aj pripovejsti vküper štéjo, aj bau tau medgeneracijska komunikacija.«

Od pravličarov so gnes, žau, že skoro vsi pokojni. Predsednik *Martin Ropoš* je en par knjig prejkdau žlati, vnükom pa pravnikom tisti, šteri so pripovejdali. Kniga pa aj prej pride v roké porabskim materam pa babicam tó, štere aj je štéjo svojim mlajšam pa vnükom v domanjoj slovenskoj rejči. Pripovejsti v slovenskom knjižnom geziki pa aj preštéjo vsi tisti Slovenci v matičnom rosagi tó, štere briga, kak so živeli, kak so premišlivali pa ka so pripovejdali lidgé pod Srebrnim bregjom.

(Na kejpi na prvi strani so uredniki knjige (z lejve) dr. *Monika Kropelj Telban*, *Dušan Mukič* in *Marija Kozar*.)

-dm-
foto: K. Holec

A Nemzetiségi Ombudsmanhelyettes közleménye a 2018. évi országgyűlési választások nemzetiségi eredményeivel kapcsolatban

2018. április 8-án országgyűlési választásokat tartottak Magyarországon, amelynek során immár második alkalommal nyílt lehetősége a hazai nemzetiségi közösségek tagjainak arra, hogy a parlamenti részvételüket biztosítsák. Ennek jelenleg két formája áll rendelkezésre: kedvezményes mandátummal önálló és teljes jogú képviselő, alacsonyabb szavazatszám esetén pedig nemzetiségi szószóló választható az Országgyűlésbe.

Jelenleg két olyan nemzetiség van hazánkban, amely létszámából adódóan teljesíteni tudja a kedvezményes mandátumhoz szükséges szavazatszámot, ezek a roma és a német közösség. A szószólók ugyan nem rendelkeznek önálló képviselői jogosultságokkal, azonban testületben eljárva, a Magyarországi nemzetiségek bizottsága tagjaként hatékonyan tudják érvényesíteni az általuk képviselt közösség érdekeit – ahogyan ez az elmúlt években számtalan esetben megtörtént.

Tegnap a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata által állított lista 25.658 szavazattal kedvezményes mandátumot szerzett, így Ritter Imre korábbi német szószóló a megalakuló Országgyűlésben képviselőként folytathatja munkáját. Ezzel történelmet írt: a német nemzetiségi közösségnek utoljára 1933-ban volt önálló képviselete az Országgyűlésben. 85 évvel Bleyer Jakab parlamenti munkája után hamarosan ismét erős érdekképviseletet kap hazánk második legnagyobb nemzetiségi közössége. Meggyőződésem azonban, hogy az önálló képviselői mandátum megszerzése valamennyi magyarországi nemzetiségi közösség jogainak érvényesülése szempontjából újszerű, egyedülálló lehetőség.

Az eddigi sikeres szakmai együttműködés szellemében kívánok eredményes munkát képviselő úrnak és a szószólói bizottság korábbi és új tagjainak egyaránt.

Szalayné Sándor Erzsébet Prof. HC
egyetemi tanár, ombudsmanhelyettes

Predsednica slovenske samouprave Monošter-Slovenska ves *Katalin Dániel* in župnik v pokoju *Štefan Šömenek* sta volila v Slovenski vesi.

PREKMURJE

Svetovni den Romov

8. aprila je svetovni den Romov. Po oceni različni institucij v Sloveniji realno živé od 7 do 12 gezero Romov, največ v Prekmurju, na Dolenjskon in v Beli krajini. V Prekmurju sta bili v počastitev toga svetka dve prireditvi. V Murski Soboti je bila glavna državna proslava, v Lendavi pa so pripravili program z naslovom Tudi mi smo otroci sveta. Na prvo prireditev je prišlo predsednik vlade v odstopi Miro Cerar, na drugo pa predsednik rosaga Borut Pahor.

V soboškom Gledališči park je prvi spregučo predsednik Zveze Romov Slovenije Jožek Horvat Muc. On je pravo, ka so se pred gezero leti Romi iz Indije napautili v Evropo. »V Indiji so steli Rome zaslužniti in pomuslimaniti, zato so začnili množično bežati,« je pravo Muc in cujda, ka leko eksodus Romov aktualiziramo in ga primerjamo z gnešnjimi begunci. Slavnostni guč je meu Miro Cerar. On je pravo, ka romska manjšina s svojo kulturo in gezikom vküper z italijansko in madžarsko narodno manjšino tvori temelj medkulturnosti v Sloveniji. Našteu je, ka vse je njegova vlada probala napraviti, ka bi se zbaukšo položaj Romov v rosagi. Pri tom je fontoško, tak Cerar, ka sodelüvelejo vsi, tak rosag kak občine, pa tüdi romsko in neromsko prebivalstvo.

V Gledališki in koncertni dvorani Lendava so se na odri notpokazali mlajši iz vrtcov in šoul, igralci Miškinoga gledališča pa ške glasbena skupina Romano glauso s plesalkami romskoga kulturnoga društva Romano Jilo. Kratek guč je meu predsednik rosaga Borut Pahor. On je pravo, ka nas različnost plemeniti, pa ške cujda, ka »mamo kak skupnost pravico in dužnost, ka se potrudimo za strpno sobivanje«.

Silva Eöry

Naše pesmi gučijo o indašnjom žitki

»Što spejva, lagvo ne misli,« dostakrat čüjemo, pa dobro vejmo, ka je v tej rečaj istina. V našom Porabji je starejšo lüstvo tisto, štero nej samo, ka rado spejva, liki eške dostakrat pesmi na pamet tö pozna. Zatok je nej čüda, ka so člani Društva porabski slovenski penzionistov napravili eden mali zbor, šteri če rejsan nema redne probe, depa gda trbej, vküperstane pa koražno spejva.

Takša prilika je bilau srečanje penzionistov 9. aprila tö, na šteroga so v razstavni prostor varaškoga Slovenskoga doma pozvali slovensko etnologinjo *Marijo Kozar*, aj pripovejda o tem, kak so naši starci indašnji žitek spoznamo prej našej lepi domanji ljudski pesmi. Predavateljica je nej stajla samo gučati, že za naprej je prosila mali zbor penzionistov, aj en par naut zaspejva ž njauv. Pesmarce pa pesmarge so rejsan več prob držali pred programom.

»Naši stari starci so na rejtki šteli knjige, kalendare, bole so pripovedjali pa spejvali, gda so kaj vküper delali. V pesmaj je gorostalo, kakši je biu žitek,« je svojo pripovejst začnili etnologinja Marija pa povödala, ka leko s pesmi spoznamo mlašeča lejta, mlada lejta, ženitev pa zakonski stan, paversko delo, stara lejta, smrt pa vekivečni žitek. Dvejstau naši pesmi gvüšno gorostane v dvej knjigaj »*Füčkaj, füčkaj, fantiček moj*«, je tomačila predavateljica.

Od mlašeči lejt je Marija Kozar odebrala samo žalostne pesmi, v šteraj mati betežavajo ali so že mrli. V pesmi »*Lanjsko leto sem se ženo*« se oča tauži, vejpa ma je žena mrla, gda je rodila, dejte pa nadaja sama Mati Boža.

Pesem »*Mamca so zaspali*« guči o mačiji, štera se grdau ponaša z detetom svojoga moža: dere se ž njauv, gda go češe, krv gi po lici teče. V drugoj pesmi »*Mati betežava*

Dvejstau naši pesmi gvüšno gorostane v dvej knjigaj »*Füčkaj, füčkaj, fantiček moj*«, je tomačila predavateljica Marija Kozar

jo«, deca pa nemilo jaučejo, vejpa prej samo loške grüške do geli, če mati mrgéjo.

Ta slejdnja je bila prva pesem, štero so navzauči vküper zaspejvali. Veseldje je bilau po-

magali. Dvorana je bila puna z najgir lidami, od šteri je kauli petnajset spejvalo, eške takši tö, šteri so se v mlajši lejtaj za tau nej podali.

Marija Kozar je dale gučala o pojbjaj pa deklaj, šteri si obečavajo, ka »njina lübezen na vöke bau«. V istinskem žitki je dostakrat tak bilau (pa eške zdaj dostakrat tak gé), ka dekla pojba ali pojep dekle zapisti. Od toga ranč tak več pesmi guči, kak na priliko »*Pravo sem ti dostakrat*« ali »*Kaj si misliš*«. Zapelane dekle gda pa gda same ostanejo z detetom, ništerne pa

tak vüpanje pa pamet zgbijjo, ka svojo dejte zaničajo (»*Dekla sinka porodila*«).

Dekle dostakrat djaučejo, gda more lübleni pojep k soda-

nej svoj glas šanjaliivali.

Če sta se pojep pa dekla oženila, sta na svoj zakon prosila nebeski blagoslov (»*Hod', Marija, z menov*«), če pa se je nej vse prišikalo, sta eden drugoga šimfala (»*Palca je trda*«). Tista žena je sploj lagvo zopojdla, štera je pidjanoga pa gladauvnoga moža dobila (»*Oča so mi küpli*«).

O paverskom deli ranč tak en par pesmi guči (»*Sejaj žito, no pšenico*« ali »*Kosec koso brüsi*«), porabski penzionisti pa so zaspejvali najbolje poznano: »*O, dekla, ne daj se na pavra*«. Vsi navzauči so nazajponili, ka se pri pavraj rejsan žmetno dela.

Če človek zadobi, ka mlajše má, tisti ma pomagajo na stare dni. V pesmi »*Moj oča meu je sine tri*« pa srmak oča vse tri siné zgibi, štandera, soda-ka pa betežnika. Smrt mlade dekle ranč tak leko pokosi, o tem pripovejdata pesmi »*Franciška*« pa »*Rozmarin Maričica*«. Penzionisti so eške zaspejvali mrtvečo pesem »*O, ti smrt, kaj si včini-la*«.

Gda smo prišli na konec vküpnoga zadvečerka, je čütenje že koražno bilau. Lepau je bilau, ka so pesmarce pa pesmarge s sveti-mi pesmimi končali srečanje. Praušcarska »*Lejpa si, lejpa*« je tö radostna bila, liki pri pesmi »*Je angel Gospodov*« so refren »*Češčena si, Marija*« že vsi vküper spejvali.

Tak se je končo zadvečerak z etnologinjo Marijo Kozar, štero penzionisti za edno leto pá nazaj čakajo v Varaš, aj znauvič pripovejda o indašnji gnešnji šegaj, pesmaj ali papéraj.

-dm-

foto: K. Holec

Dvorana je bila puna z najgir lidami, od šteri je kauli petnajset spejvalo, eške takši tö, šteri so se v mlajši lejtaj za tau nej podali

slüšati, ka našo starejšo lüstvo v Porabji takši glas má pa tak vej spejvati. Eške bole moremo povaliti tiste tri moške, šteri so pesmarcam cujstanili pa jim s svojim baritonom po-

ništerne pa so gizdave, če pojep nema »ižico na štauka dva« (»*Kaj si, Micka, tak gizdava?*«). Tevi dvej pesmi smo leko čüli od pesmarce pa pesmarov v penziji, šteri so

Pripovedo o življenji Andovčanov

Porabski slovenski penzionisti so po pogačavanji pa spejvanji z Marijo Kozar (10. aprila) medse pozvali našoga kolega *Karčina Holec*, steri je zdaj nej biu z njimi kak novinar, liki kak avtor knjige *Andovske pripovedjst*. Če je Marija Kozar pripovedjala o življenji prejk pesmi, je on notpokazo prejk pripovesti, kak so Andovčani živali gnauksvejta.

Najprva je tapravo, ka je te zgodbe (történetek) čüjo od starejši lidi, vej pa kak malo dejte je dostafart bijo cejle dneve pri sau-

sedaj, ka nji je doma dosta mlajšov bilau, pa če je odišo, je nej včasim faliu. Rad je poslūšo pripovedjanje starejši lidi pa tak je te začno te štorije pisati, gda je že pri naši novinaj delo, če ranč nej emo kakšen pogovor. Če je tak mislo, ka tiste, steri v tej zgodbaj nastaupajo, zbantüva, te je vömejno imena. V knjigaj so pa takšne zgodbe tō, stere so se v Andovcaj te zgodile, gda je on že vekši biu.

Prešto je dvej pripovejsti. Iz štorije *Smrt* se je zvedlo, kak je bogaboječa Marica, stera se je vsigdar hvalila, ka se ona nika ne boji, pozabila ešče Očenaš moliti, gda sta go dva moškiva iz vesi postrašila s kosauv. Zakoj v Andovci pravijo, ka sedi kak Djuši v stüdenec? O tom je pripovedjala zgodba *Stüdenec*, v steroj Djuši stüdenec kopa na svojom dvauri, dapa garico pozabi v njega pistiti, zatok cejlo nauč ostane v globkoj grabi. Gda ga zaranka žena najde pa ma pisti garico v stüdenec, ga od čemerauv nazaj zakopa.

Prauti konci je pa na pamet povedo edno zgodbo, stero leko prestete v knjigaj. Tau je zgodba o biciklini pa Francini, steri si ga je küpo, dapa voziti se je nej znau z njim.

Bole kak štenjé je prevzelo penzioniste Karčinovo prosto pripovedjanje, steri – kak je pravo – zdaj že skurok do zadnje kuče pozna Porabje od Andovec do Senika, od Verice do Sakalauvec. Kak novinar je doživo že dosta nauvi zgodb, vesele in srečne (kak je pri starejšoj ženski oprvin pritekla voda iz čapa, pipe; kak gvüšno pa dostojno se je gibo slejpi človek v svojoj künji) ali žalostne (kak je starejša ženska čakala na svetke svojo čer pa vnukico, pa njiju nej dočakala; ali kak je med iskanjom lidi za intervju najšo na travniki mrtvoga človeka, steri je pred par minuti ešče kosijo).

Vejdnrik so ga penzionisti zatok tak tijo poslūšali, ka so čütüli, ka té lidi, o steraj piše pa pripovejda, rad ma. Vüpajmo, ka do se té nauve zgodbe tō napisale pa mo je leko šteli.

Marijana Sukič
foto: K. Fodor

Resnični in sanjski motivi v tradicionalnih tehnikah

»Zabučale gore,« smo po začetnih taktih takoj prepoznali ponarodelo slovensko pesem v izvedbi *Mihe Eriča* na orglicah in njegove »boljše polovice« *mag. Natalije Šepul* na citrah. »Ljudski bluz« je 6. aprila privabil tudi nekatere mimoidoče, v razstavnem prostoru Slovenskega doma so namreč predstavili izbor iz barvnih linorezov in črno-belih lesorezov prej omenjenega mladega umetnika iz Ljubljane.

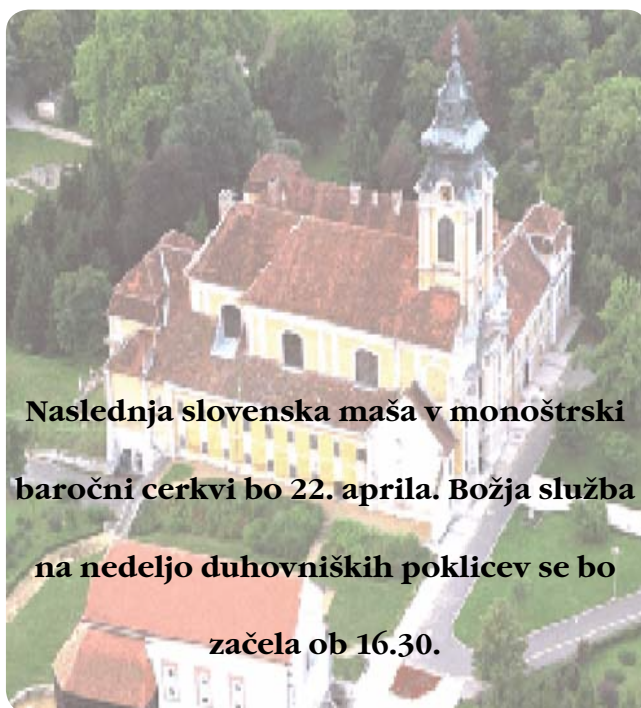
Umetnine Mihe Eriča prikazujejo realistične in nadrealistične sanjske motive, med pokrajinami pa najdemo slovenske koruške in celo ameriške. »Živite v lepih krajih, moral bi jih upodobiti,« se je zasmeljal grafik in glasbenik, ki uporablja tradicionalne tehnike, ki zahtevajo koncentracijo, umirjenost in meditacijo. Akademski umetnik je imel letos že pet samostojnih razstav in sodeloval pri številnih mednarodnih projektih.

V Porabju razstavlja prvič, prisotnim na odprtju pa je dejal: »Podpiram vas, pravi zavedni Slovenci ste vi - po duhu in volji.«

(Pogovor z umetnikom boste lahko prebrali v eni od naših naslednjih števil.)

-dm-
foto: lrh

Slovenska maša v Monoštru

Naslednja slovenska maša v monoštrski baročni cerkvi bo 22. aprila. Božja služba na nedeljo duhovniških poklicev se bo začela ob 16.30.

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Divjačina v zanki

Kak po cejlom rosagi tak v Železni županiji je od leta do leta več taše divjadi, stera v zanko stau-pi. Pa nej zato, ka se živali samo tak nutrazamotajo, liki zato, ka jim zanke lüstvo vösklade. Edni zato, ka čemere majo nanjé, če njim pauv vse dolapodjejo ali uničijo, pa te etak je štjejo likvidirati. Drugi so taši »djagardje«, steri brezi pükše tak po tima zgrabijo divjačino, pa nej zato, ka njim je kvar naprajla, bola zato, ka šejftajo z mesaum pa s trofeji. Zavole batrivno (hrabro) lüstvo mora tau biti, stero se s tejm spravla, zato ka gnesden že zavolo tauga te tō fejst poštrafajo, če v gauštji roge najdeš pa je domau odneseš. Nej pa te, če cejlega djelena ali srnau neseš domau. Sto se s tašim spravla, naletja v vauzo leko pride. Zaman je taši siguren zakon, vsigdar se najdejo taši, steri z zankami lovijo divjačino. Kak je tau prejšnji keden bilau nejdaleč kraj od Sombote-la pri Lovskom društvu Sormás Völgye. Glaven djagar je tapravo, ka stau zank so najšli pa dvanajset živali, stere so v tej zankaj v fejst velkom trplejnji mogle zginiti, pa vsej dvanajset so v ednoj gauštji najšli. Najbola je žalostno v tejm tau, ka dosta taši srn je bilau v zankaj, stere so breje bile. Tašo strašno delo normalen človek ne dela. Tau se vidi, ka sto tau dela, tistoma je samo tau važno, aj kak največ pejnez leko prislüži. Za edno srnino glavo z rogami tristau gezero forintov leko »zaslüži«, za divjačinsko mesau pa 1500 forintov dajo za kilogram, tak po črnem.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Odločanja o priznanju Palesti- ne ni bilo

Po tistem ko je pet poslancev umaknilo svoje podpise k zahtevi za sklic izredne seje o priznanju Palestine, se poslanci državnega zbora niso sešli, da bi odločali o tej temi. Število preostalih podpisov je bilo namreč manjše od četrte vseh poslancev, kolikor bi jih moralo biti v skladu s poslovnikom. Pred izredno sejo bi moralo o zadevi zavzeti stališče tudi matično delovno telo, to je odbor državnega zbora za zunanjo politiko, a seja ni bila sklepčna. Od skupno 17 članov odbora jih je bilo prisotnih le sedem, dva premalo. Odboru tako v treh dneh ni uspelo doseči stališča glede predloga za priznanje Palestine kot neodvisne in samostojne države, da bi državni zbor lahko izvedel izredno sejo, sklic katere je sicer zahtevala Levica, ki je za to zbrala tudi podporo 25 poslancev. Vprašanje priznanja Palestine bo tako očitno ostalo odprto za naslednji sklic državnega zbora.

Obrambna ministrica na obisku v ZDA

Obrambna ministrica Andreja Katič, ki opravlja tekoče posle, je delovni obisk v ZDA sklenila s srečanjem z ameriškim obrambnim ministrom Jamesom Mattisom, ki je Slovenijo spodbudil k večanju obrambnih izdatkov. Ministra sta na srečanju v Pentagonu ocenila, da so diplomatski odnosi med Slovenijo in ZDA tudi po 26 letih od vzpostavitve izredno prijateljski in potekajo na številnih področjih sodelovanja. Sogovornika sta govorila o bilateralnem sodelovanju, razmerah v Evropi in na Zahodnem Balkanu ter o sodelovanju znotraj zveze Nato. V delegaciji ministrice Katič je bil tudi načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalmajor Alan Geder.

Simona Cizar iz Böltinec

ŠPILANJE JE KAK VIRUS

Simona Cizar (rojena Zadavec) iz Böltinec že duga leta odi v Porabje. Sploj te, če je kaj povezano s turizmom ali kulturo. Nazadnje je bila v Monoštri na ženski svetek, 8. marca, gda sta Zveza Slovencev na Madžarskem in Argo, društvo za humanistična vprašanja, steroga vodi, notpokazala knjigo Milana Vincetiča Luna na mejseci.

Naša sogovornica je že od mladih let povezana s kulturo. V Böltincej so etak ali ovak skor vsi povezani s folklornim festivalom, Simona pa na njem že duga lejta vodi program, steroga pripravijo v petek zadvečerek, gda se notpokažejo folklorne skupine iz tijine. »Nej samo vodenje programov, tüdi gledališče me je furt zanimalo. Gda sam bila stara deset lejt, nas je vküper zbobno naš škonik slovenščine in pravo, ka mo mi neka na odri odšpilali. Tau je kak virus, gda ga gnauk dobiš, se ga ne rejšiš,« pove in raztolmači, ka so tüdi te, gda je odila v ljutomersko gimnazijo, lejpe predstave delali. Najbole intenzivno pa se je z gledališčom (színházal) spravlala te, gda je študerala v Ljubljani. Bila je članica gledališke skupine, stera dela v okviru KUD Štefan Kovač v Murski Soboti, pauleg toga pa sta s sošolcom, steri je tak kak ona odo na Filozofsko fakulteto, napravila gledališko skupino, stera je igre špilala v nensškom geziki. »Furt je tak bilo, ka smo meli premiero v Ljubljani, po tistom pa smo meli nastope v Avstriji, največ na Štajerskon. Z eno predstavo smo meli celau 62 ponovitev.«

2012. leta je na filmska platna prišo celovečerni film režisera Marka Naberšnika, steri je biu napravljeni po knjigi Ferija Lainščka Nedotakljivi. Simona Cizar je pauleg toga, ka je v filmi špilala, na skrbi mela ške statiste, tiste

igralce, steri so meli menše vloge. Takši je bilou pri tom filmi trno dosta, okauli sedemsto: »Dva mejseca smo intenzivno snemali film v Prekmurji. Meli smo bus,

Simona na odri böltinskega folklorne festivala

ka je statiste vozo okauli. Filmska vesnica, v steroy se je največ godilo, je bila postavljena pauleg Filovec. Povprečni delovni den je trpo 16 vör; vseeno pa mam lejpe spomine na tau sne-manje.«

Templarjevo posestvo

Tak kak skor vsi Marki je tüdi Simona Cizar povezana z reko Müro: »V mladi lejtaj je nej bilou tak. Gda sam bila stara pet let, se je delo most prejk Müre na Bistrici. Te je velka voda bila. Z ocom, materjov in starejšim bratom smo šli gledat, kak se dela most. Mene so v avtoji

püstili, ka ne bi v visiko vodu spadnola. Dugo jih nej nazaj bilou, mene pa straj gratalo, ka so se oni vtau-pili. Te se je moja lübezen do Müre za duga duga leta končala. Dvajsti let sam se ges Müre bodjala, te pa sam se pomalek bližala, tak ka sam se z brodom (komp-pal) šla že pelat, nej pa ške s čonaklinom. Te pa se je tak zgaudio, ka mi je Müra moža pripelala. Denisa, on je Medimurec, sam spoznala na enom glasbenom festivali. Po tistom sva se neka cajta nej vidla, gda sva se srečala pa sva ugotovila, ka naj

Müra povežüvle. Gda sva prvo paut šla na špancer, sva šla k reki. In zdaj sam že tak daleč prišla, ka se po Müri s čonaklinom vozim.« Nej samo privat, Müra ma fontoško vlogo tüdi pri njuni poklicni pauti. 2009. sta Si-

lepote Prekmurja. V kulturi sta oba pomagala pri srečanju mladinski pisatelov Oko besede in Dialekti, festivali narečne književnosti. Lani pa sta staučila ške stopaj naprej, vej pa je v Prlekiji začno delati eko kamp, steri se zove Templarjevo posestvo. »Mauž je pravo, ka on ške neka sam s svojimi rokami napraviti. Prvo sva bro-dila, ka bi kamp pri Müri napravila, pa je te preveč nevol z dovoljenji bilou, pauleg toga pa bi turistom nevole delali ške sumiči. Tam prouti Jeruzalemi, pri Kogi, sva najšla partnera, Turistično kmetijo Hlebec, stera je pod goricami mela takše mesto, na sterom smo leko napravili male lesene rame, pod sterimi so postavljeni šatori. Samo morem praviti, ka mi nemamo glampinga, nekšoga luksu-za, naš kamp je resan takši bole preprosti, naraven in ekološki.«

Konec meseca aprila de Templarjevo posestvo pripravljeno, ka pa sprejme goste, steri si želejo mer v naravi. Kelko de se dalo, de Simona šla obiskat moža. Po tistom, ka je pred dvema letoma prebolela hüdi beteg, se je zaposlila na Zavodi za turizem in kulturo Beltinci: »Z njimi že duga leta sodelüvlem, vej pa sam za njih dosta prevajala in vodila okauli turiste. Fajn je, ka je nej moje delo samo v pisarni, liki tüdi v naravi, največ na našom Otoki ljubezni v Ižakovcaj. Beteg pa me je tüdi navčo, ka trbej meti malo več cajta za sebe, včasi kama vuji in si napuniti baterije. Z možom te najrajši deva na mordje.«

(Na prvi strani: Simona z možom Denisom na reki Müri.)

Silva Eöry
Kejpi: osebni arhiv
Simone Cizar

Srečno in veselo medgeneracijsko srečanje

Pri Držtvi porabski slovenski penzionistov smo si prauti konca lajnskoga leta, gda smo vküppostavljali programe za letos, znauvič mogli zmišlavati, kak pa kakšno slovensko mladino bi leko pridobili, steri bi z radi vzeli našo pomauč, kak, s kakšnimi programi bi leko za

nirano, gda ne mautijo njihvo včenjé pa nej počitnic. Že 15. decembra smo vküper pekli pa kinčali medene figice v Hiši jabolk na Seniki. Kak če bi se vsikdar poznali! Bili so flajnsni, baratšagoški, karažni, delali so z dobre vaule s svojima domanjima lerencama vred, pos-

Pri farbanji djajc so nücali samo naravne materiale

asek bili mladaj generaciji pri ohranjanji slovenstva. Mi zaman škemo, se zaman ponüjvamo, če nejga za tau partnera. Ka smo do tejga mau dosegnili, tisto je skur nika. Po dugšom špekuliranji nam je Baug itak pamet prsvejto, pa smo gora poiskali mojo bivšo kolegico Ildiko Dončec Treiber, ravnateljico gorejnjeseniške Dvojezične osnovne šaule Jožefa Košiča. Tá smo ji prajli našo želenje, naše konkretne programe pa tau za menšo deco, steri se eške bole podajo za kaj. Na programe nej slobaudno nej siliti pa nej dosta programov njim ponüjvati. Poštüvati trbej pri njij, ka majo šaulstje, domanje programe pa nücajo čas zasé tü. Na razni programaj mo se trüdili delati z njimi zvekšoga v domanjaj slovenskoj rejči, s pomočtjauv prave slovenske rejči, pa tau od stopaja do stopaja, nej nagnauk vse na nje sipati. Volo mo njim mogli davati, aj vsebola spoznavajo lepote pa vrednote slovenstva. Mi pridemo v domanje ves, naj se mlajšom nej trbej voziti zavolo nas, programe na taši čas mammo pla-

løjšali so nas, tøj pa taum kaj odgovardjali tü. Tau je velko, ka smo se porazmeli, nej smo čüli „nem értem/ne razumem. Že tau hvali vse té mlajše! Pa tau tü trbej vedeti, ka so mlajši nej samo iz vesi. Letos smo je pa pozvali v vüzemsko delavnico zadjen den šaule, 28. marciusa, aj njim počitnice ne vzememo

Mlajši, leko so tau pojbičke ali deklične, radi pečejo

vkraj. Vüzemska djajca smo farbali z njimi s tašnov farbov, v steroj nika čemera nejga, je naravna. Lükovo lupinje smo vösküjali pa v tistom sküjali djajca, stera smo okinčali s sprtolejšnji cvejti, petrošovimi ali

Slovenski filmski dnevi - že drugič

V sombotelskem Kinu Agora-Savaria so med 9. in 11. aprilom potekali 2. dnevi slovenskega filma. V treh dneh so se zvrstili večkrat nagrajeni film »Nočno življenje«, celovečerni film »Nika« z najstniško tematiko, dokumentarec »Pet prijateljev na

Glavna organizatorica, slovenska lektorica v Sombotelu Mojca Jesenovc, s korespondentko Brigito Soós

razpotju Evropskega parlamenta« in igrano-dokumentarni film »Houston, imamo problem!« Prvi večer je številčno občinstvo nagovoril generalni konzul RS dr. Boris Jesih, dogodek pa je bil popestren tudi s promocijskim gradivom o Sloveniji ter degustacijo slovenske kulinarike.

(več v naslednji številki našega časopisa)

-dm-

drüdjimi listi. V nilon štrumfo smo ji etak dobro stisnjeno nota zvezali pa tak vösküjali. Djajca so tak za djesti kak za okinčanje bile pripravlane. S tejm smo brž zgotovili, vsikši si je sam probo napraviti, ka je najbolja fontoško. Potejm v programi »Babica pripovejda« so domanje babice, stere deca

njim je prineso, kak fejst so se radüvale tistomi malomi dari. Med tejm smo njim pomalek pripovejdati v knjižnoj rejči tü, stero se včijo na šauli. Tak smo se leko zvekšoga v slovenskoj rejči porazmeli. Nas je že tau veselilo, ka so nas poslüšali, tisto pa eške bole, steri so kaj vüjpali slovenski vcuj gučati pa drügim na vogrsko rejč dola obrnauti. Vekšo karažnost nam je prineslo spejvanje, Eva Lazar je doma vödebrala pesmi, stere so mlajši fejs znali, ji veselo spejvali vküper z ženami, na Rozinko pa eške vsi zaplesali tü. Za te lejpi zadvečerek smo te pridne mlajše na konci presenetili s sladkarijov, stero smo njim flajnsno pripravile prvin, kak so prišli.

Hvala lejpa 13 mlajšom od 3. do 6. klasa, lerencama Gabrieli pa Iboylki, ravnateljici Ildiki, našim ženskam za redno lejpo, karažno pomauč, Razvojni agenciji Slovenska krajina pa za lejpo mesto v Hiši jabolk.

Klara Fodor
predsednica

... DO MADŽARSKE

Dosedanja vladna koalicija bo imela 134 poslancev

Dosedanja vladna koalicija (FIDESZ in krščanski demokrati) bo imela 133 poslancev – in s tem dve tretjini – v novem parlamentu, ki bo imel skupaj 199 poslancev. Najmočnejša opozicijska stranka bo Jobbik s 26. poslanci. Na levi strani opozicije bo imela največ poslancev (20) volilna koalicija socialistov in stranke Párbeszéd, njim bo sledila stranka nekdanjega premiera Ferenc Gyurcsány z devetimi poslanci, zelena stranka LMP ima 8 poslancev. V parlamentu bodo še en neodvisni poslanec, en poslanec stranke Eggyütt in poslanec nemške skupnosti, ki je vodil listo Državne nemške samouprave. Vse ostale narodnosti na Madžarskem bodo imele zagovornike, med njimi tudi Slovenci, nas bo zastopala dosedanja zagovornica Erika Köleš Kiss. V slovenski volilni register se je registriralo 715 ljudi, 252 se jih je odločilo, da bo volilo narodnostno (manjšinsko) listo in ne strankarsko. Slovenska lista je dobila 196 glasov.

Odstopili predsedniki desničarskega Jobbika in nekaterih opozicijskih strank

Po parlamentarnih volitvah 8. aprila je odstopil predsednik najmočnejše opozicijske stranke Jobbik Gábor Vona. Kot je rekel, volivcem je obljubil, če njegova stranka ne bo zmagala na volitvah, bo odstopil. Zavrnil je tudi mandat, ki bi mu kot nosilcu strankarske liste pripadel v parlamentu. Na seji predsedstva stranke, dan po volitvah, je izjavil, da se tudi na izrednem volilnem kongresu stranke ne bo potegoval za funkcijo predsednika v stranki.

Zaradi slabih rezultatov na volitvah je odstopilo predsedstvo stranke socialistov, prav tako je odstopil podpredsednik zelene stranke LMP. Za slab rezultat opozicijske stranke krivijo druga drugo, češ da se niso mogle dogovoriti za enega samega opozicijskega kandidata v volilnih okrajih.

ČE JE DEŽ ÜŠO, TE SMO V RAMI VSE POKRIVALI

Prolina Irinka, po možej Pinter, v Otkovci živejo na brgej Rigo, paulak pri gaušči, tam, gde ja taši mir, ka na den samo dva človeka odita, poštaš Murci, pa Šanji, steri ji obed vozi. Gda sem kloncko pa sem čako, ka mi tetica dvre odprejo, eden šereg vrablov se je prineso na drejvo, stera je nejdaleč kraj stala na dvorišči. Tak glasno so začnili raščati pa se krpiti, kak če bi oni skrb meli na tetico, bola so glasni bili, kak če bi pes lajo. Tak sem se čüto, kak v ednoj pravlici, sploj pa te, gda so tetica Irinka vöprišli pa so vrabli včasín taknjali larmo.

- Irinka, vas je gauštja že cejlak kaulak zarasla, od pošti-je se ranč ram ne vidi, sem začno pripovejdati z njimi včasín potistim, ka sem se poklono.

»Prvin smo mi tøj še delali gröjnt, gde je zdaj vse kaulak zaraštjeno, dapa tøj za ramon ta je že gauštja bejla. Cejli Prolin gröjnt, ka smo gnauksvejta delali, zdaj je že vse gauštja. Tau, tøj tadola, ka je pod ramom, je že vse mojim mlajšom prejkdanobilau, gda mi je mauž mrau. Margiti, stera je najstarejša, Joživa, steri je v Budimpešti, pa Ildiki, ona je pa v Sloveniji, žive v Novom mestu.«

- Kak tau, ka ste vi se gora na brejg zidali pa nej dola k poštiji?

»Tam spodkar, kak je oča emo gröjnt pod ramom, smo nej steli tak skrak vcujzejdati, zato so pa te tøj vrkar pulonja babini gröjnt dali na zidanje, pulonja pa očinoga. Tau je tak vsevküp trej plüga, gda sem dja še taša mala dekličina bejla, name so dostakrat se gorapripelali, gda so mati pa oča tøj na njivi delali. Koš so gora na kaule ličili, tam so eden rejklin parstrli, više nas pa eden drževnjak (dežnik) so djali, oni so pa okapali ali žetvo delali. Mi smo tak mogli ležati, oni so pa dočas gröjnt delali. Če smo žedni bilej, te smo krejčali ali djaukali. Te so mati ali starejša sestra prejšli pa so nas napojili ali nakrmili, ka je ranč

trbelo pa so te nas pa tak nasama njali.«

- Kelko sester pa bratov ste meli?

»Pet sester sem mejla pa pet bratov, dja sem najmenša, edenajsta bejla. Edenajset nas

Prolina Irinka (Pintér) iz Otkauvec

je bilau, samo najsterjši brat je štiridesetpetoga leta v bojni mrau. Ranč doma na sabadsagi (dopusti) bejo kak sodak, gda je sas behívó daubo pa včasín mogo na cug tejtí pa več nikdarnej domau prejšo. Po pravici nas je nej edenajset, liki dvanajset bilau, zato ka sta dvojčka bila, pa eden je že mrtev bejo, gda se je naraudo, drügi pa šest mejsecov žejvo, tak se je zvau, ka Hodač Imre. Vidiš, kak nas je dosta bilau, zdaj sem pa že sama gratala pa dja sem tüt dostakrat betežna bejla, tak ka sem ranč goučati nej vejdl.«

- Kama ste šli delat, gda ste vözopodli šaulo?

»Nejsem odla delat, zato ka sem nej mogla nutrapriditi v židano fabriko, zaman je proso oča Föjka, sto bi tau mena leko tanapravo. Oča nej mogo šonko dati, tak sem dja te brezi dela ostala pa sem doma delala na gazdiji. Drügi so mogli vsi oditi delat, zato ka ovak bi oča nej mogo porcije (davka) vöplačati. Sestra je üšla v Sopron v fabriko, gde so pamok delali, Ferko je v Györ üšo na gazdaság

(posestvo), Karec je na Papo üšo v fabriko, Djulaš na Vép tö na gazdaság, Rejza se je oženila na Verico, tak te samo dja pa Anuška sva doma ostale. Anuška je falična bila, dapa ona je doma stjójala, zaprala vse, nas skaupala, ka bi mati pri deli vse nej zandolejla. Dja sem gnauk probala v Soproni v fabriki delati, eden den je dobro bilau, dapa drüdi den sem že vtjüpzletejla, zato ka sem niski pritisk mejla, samo te smo še mi tau nej vedli. Doma sem vsigdar vnej delala z očov, gnoj sem naklajala, razmatavala ali kakoli drügo, mena je nikdar nika nej bilau. Pa

če je stoj delo, dja sem dosta delala, zato ka mi smo doma pettresti plügov gröjnta meli. Če je

Irinka s svojimi mlajši; z leve Ildika, stera je v Sloveniji, Joži je Budimpešti, Margit pa v Števanovci

oča pravo, ka zaranka v šestoj vöri na njivi, te sem dja v šestoj vöri gnoj že mogla razmetati.«

- Kelko živine ste meli doma?

»Dosta, štiri krave, dve talice pa še dva maliva ecaka.«

- Gda ste se oženili?

»Dvajsti lejt stara sem bejla, gda sva se ženila, dapa gda sem šestnajset lejt stara bejla, sva že vtjüpar odla. Gnauk, gda je eden gasilski ples bejo, tam sva prvo paut plesala pa potistim me je on domau sprvajo, tak sva se te spoznala. Tau je tak bilau, gda me je domau sprvajo, ka dja sem naprej vö üšla iz krčme, on pa ozark, nej ka bi naja lüstvo vidlo, zato ka te so na tau fejst aklavi bili, tau sta oča pa mati še nej vedla, ka sva müva vtjüper. Tak je tau šlau štiri lejta, gda sem zanosila z Margitom, na pa te se je mujs bilau oženiti. Nej pravo, ka nej, bola tau, kak najprvin. Tau je še tüt bilau, ka ranč te se je Mijautjin Toni ženo pa mojga moža je zvau za dröjžbana. Tak po pravici ti povejm, ka mena se je tau nej vidlo, zato ka te sem dja že noseča bejla. Mena je mauž Djauži samo telko pravo, aj nikoma vö ne ovadim, ka sem noseča, on de üšo za dröjžbana, zato ka neštje padaša Tonina dolaprajti. Dja sem nikoma nej vöprajla, samo pri večernici, gda so se ženili, te sem goraplačala, zato ka v cirkvi mi je lagvo gratalo. Tam je edna ženska, Kovačina Mariška, včasín prajla, ka Irinka je noseča. Te sem prvin stala v cerkvi, dočas nej, pa odtistoga mau dja v cerkvi več ne morem stati, včasín si moram dolasesti.«

- Potistim ka ste se oženili, kama ste šli laknivat?

»V starom Prolinom rami smo laknivali (stanovali), pa ka nas je bilau, vsi smo v ednoj iži spali, z eden kraj sem dja bejla pa Djauži, na drügoj postali je pa mati bejla od moža. Pri nas doma pri Djürovi je ranč tak bilau, nas je trinajset bilau, tam smo tüt tak spali, gda je vsakši doma bejo,

srnak Anuška si je že na ladi mogla postejlati, zato ka v posteli že več nej bilau mesta.«

- Kelko lejt potistim ste zidali, ka ste se oženili?

»Petdesetdevetoga leta sva sa zdala pa šestdesetpetoga smo začnili zidati, ka je strašno težko bilau, zato ka smo nej meli pejnaze. Samo smo mogli zidati, če smo steli ali nej, zato ka pri Prolini, v starom rami je že na nas teklo, gda je dež üšo. Tašoga reda smo vse dolavzeli s špajerta, šezlon, sto smo gorabarnauli, aj se ne močata, zato ka prejk slamnatne streje je že fejst nota tekla voda.«

- Vaš mauž so gde delali?

»V kosavnoj fabriki, pa sledkar, gda je že menša hči Ildika tri lejta stara gratala, te sem dja tüt ta üšla delat.«

- Ka ste tam delali?

»Žmetno delo, taše velke lameže sem zdigala, kak so te dvre, s tauga se je redla kabina za traktor Raba Steiger pa so se redle železne brane.«

- Kak ste tau ladali?

»Ka bi delala, mujs je bilau, če sem pejnaze stejla slüžiti, osem vör sem te velke lameže obračala, dapa gda sem že žlak mejla, te sem je že tak lüčala, kak če bi iz papira bili. Dvadvajsti lejt sem dolapotegnila v kosavnoj fabriki, dapa itak dobro, ka sem üšla delat, zdaj bar mam svojo penzijo. Samo vejš, ka je žalostno, ka tisti, steri nikdar v življenji nejso delali, ranč telko penzije majo kak dja.«

- Zdaj de že baukše, ka lejpo je vrejmen, zato ka več te leko vanej pa etak de vam čas tö bola üšo.

»Lani sem še delala v ogradci, dapa letos že trno nika ne delam pa vejn ranč nemo mogla, zato rauka mi je tüt fertik. Gda je lejpo vrejmen, te si vösedem malo na sonce se sagrejavat, posaudo vönesem za obed, pa telko, nika več nej. Lüstvo dosta tö ne odi, ka bi leko pripovedjala tøj po našom Rigo brgej, najbolja Murci, ka pošto nosi pa Šanji, steri obed pripela, tau je vse.

Karči Holec

Slovensko štenjé - ga v zem'te v roké! - 11.

Martin Krpan ino literarni program

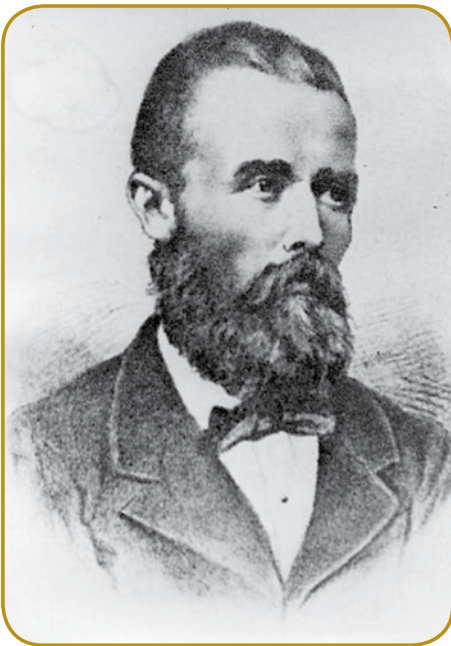
Med letoma 1830 ino 1848 je biu na Slovenskom glaven štíluš romantika, zmejs pa so v evropskoj - zveškoga francuskoj pa rusoškoj - literaturi že pisali po realistično. V slovenskoj književnosti se je romantika končala z revolucijov leta 1848, po tistom sta ovaški gratali politika pa kultura. V petdeseti lejtaj, štera so prišla, so se mejšali vsefélé elementi, depa eden je nej tak krepek grato, ka bi dau ime cejloma časi. Zatok te cajte zovémo »romantični realizem« ali »poetični realizem«, vejpa pravi realizem pride v slovensko literaturo samo prauti konci 19. stolecija.

V etom cajti pišejo zveškoga verše o domovini pa lübezni ali premišlavanja o žitki, pesemske forme pa so zveškoga prausne. Eške dale živé pripovejst v poeziji, pišejo balade, romance pa epe v verzaj. Dosta več pa je vsefélé prozni pripovejsti, novel pa romanov, narajajo se takzvané kratke »črtice« pa »obrazi« tö. Velka vrejdnost časa je, ka na svejklo pride prvi slovenski roman (regény), »Deseti brat« *Josipa Jurčiča*. Dram je nej dosta, ništerni probavajo napisati zgodovinske tragedije.

S toga časa najprej vöpostavimo pesnika ino pisatela *Frana Levstika*. V poeziji je nej tak velko delo napravu kak v pripovejstaj ali kritiki, piso je lübezenske pesmi pa premišlavanja. Istina pa je, ka je v prozi ranč tak nej napiso vekše pripovejsti: stvauro pa je li-

terarne potopise, satirična pisanja ino živlenjske štorije. V tej formaj je napravu najbavkušé v slovenskoj književnosti.

Njegvo erično delo je »Potopotovanje iz Litije do Čateža«, v šterom dojspiše pejško paut s padašom od varaša Litija pri Savi prejk dolenski gaušč pa vinarogradov do vesnice Čatež. (Po etoj pauti eške gnesneden dosta Slovencov odi

Simona Jenka čestijo kak najveškoga pesnika med Prešernom pa slovenskov modernov na začetki 20. stolecija

na novemberski Martinov svetek, zmejs pa koštavajo vina). V prvom tali pisanja piše Levstik o lidaj, štere srečata, kak modrújejo pri kupici, dojspiše njino vertivanje, menje pa je čüdivanja lepotam krajine. Na srejdji pisanja se spitava, kelko je eške ostalo od ljudski pesmi pa raztomači svoj literarni program: pisati je trbej prausnomi lüstvi, aj se veseli pa v knjigaj vidi svoj obraz kak v gledali; od lirike sta bole važni proza pa drama; v romanaj more glaven biti slovenski paver, nut aj se pokaže njegov karakter. Te Levstikove ideje je kisnej vcejlak samo pisatel prvoga romana Josip Jurčič nutdržó.

Najbole erično delo Frana

Levstika je venak »Martin Krpan«, šteroga glaven motiv je, ka krepek slovenski paver dojbije velikana Brdavsá - kak liki v ljudskoj baladi »Pegam ino Lambergar«, samo v paverskom okolji. Martin Krpan je pelda za Slovence: ne mara za vinešnje bogastvo, dojde ma moralna pravičnost. V etom deli se Levstik ne spravla samo z glavnimi dogodki, liki s tistim tö, ka se zmejs drauvnoga godi pa leko ž njega spoznamo karakter toga krepkoga pavra. Glavna ideja ostane: prausen pa zdrav veški žitek je dosta več vrejden kak špajnsno ponašanje varaškoga svetá pa civilizacije. Cejla pripovejst je napisana hejčno, z dosta humora.

V drugoj polovici 19. stolecija je lirske pesmi pisalo dosta pesnikov, več dobri, depa vnaugo lagovejši tö. Po Prešernovoj peldi so eške dale cejnili klasične forme (sonet, stanca), depa največ vrejdné pesmi so se narodile zvün té regul. Lübezenski motivov je bilau eške dosta, donk pa bole vsakdanešnji kak v romantiki. Dosta se je tragično premišlavalu o žitki, ali se pisalo moralno o politiki.

Simon Jenko je te téme zdrúžo v najbolje perfektnoj formi, brezi romantičnoga patosa pa žmetnoga gezika. Piše o čütenjaj pa najžmetnejši pitanjaj z veukov gvüšnostjov. Njegvi »Obrazi« so eden najbolje važni lirske ciklov slovenske poezije po Prešernovi sonetni ciklaj. Par pesmi je lübezenski, zveškoga pa je tau miselna lirika. S pomočjav kejpov iz narave nutpokaže ništerne najbolje glavne téme: kak žitek taminé, kak vse vsikdar ovaško grtúje ali kak mali je človek v cejlom šurkom svejti. Vsikši verš pokaže edno idejo iz mišljenja Jen-

ka o žitki. Če je Prešeren brodo, ka je vretina človeče nesreče protivnost med ideali pa istino, gda pa človek na tau gorpride, si želej smrt - Jenko bole čüti tau, ka je človek eden mali tau narave, edna špila krepki rauk, zavolo toga pa mujs more biti nesrečen pa ga ranč smrt ne rejši.

Simona Jenka majo ništerni za najbavkušoga pesnika med Prešernom pa »slovenskov modernov« na začetki 20. stolecija. En kratek čas pa se je spravlu s pripovejstami tö, depa tau ga je nej tak fejst brigalo. Erični sta

moralno situacijo vu vesi. Ne smejmo nimo eške dvej pisatelov toga cajta: *Janez Trdina* je na fundamentaj ljudske literature stvauro slovensko umetno pripovejst. Doj je spiso ljudsko blago, v tom pogledi má njegov delo velko narodopisno vrejdnost. Gda pa je pripovejsti prejkspišüvo, je največ dosejno te, gda je nej svoji liberalni ali nacionalni idej cujdejo. Tak se štejejo za njegov najbavkušá dela pripovejsti v deli »Bajke in povesti o Gorjancih«. *Fran Erjavec* sliši v generacijo pripovejdnikov, štera je

Martin Krpan je biu tak krepek, ka je leko konja za röp vöpotegno (Kejpa Hinka Smrekarja)

dvej njegovj kratki pripovejsti »Jeprški učitelj« pa »Tilka«. Prva se godi blüzi Kranja, gde ednoma špajsnoma škoniki se smejé cejla vés. Gda mrgé plebanoš, se zbogji, ka zgibi slüžbo, zatok si küpi loterijo. Peneze zgibi, zatok zbetežüje pa mrgé. Jenko dojspiše krajino pa veško lüstvo, depa nej tak kritično kak realisti. Pripovejst »Tilka« se godi kauli ednoga dogodka: čüden pa nauri pojep se nalečüje, ka bi edno deklo za ženo proso, vejpa ga že stariške trucajo. Gda Tilka pride na svoj ciu pa zagledne staro povegnjeno deklo, štera z njega eške norca dela tö, vkrajzbeži. Hibe špajsnoga pojba Jenko nutpokaže humorno, donk pa ne raztomači socialno ali

stvaurla začetke slovenske proze. Od Trdine pa Levstika je biu ovaški v tem, ka je fundament nej v ljudskoj literaturi, liki v znanosti (tudomány), v regulaj narave isko. Zatok je napiso več pripovejsti o stvarinaj, kak so »Mravlja«, »Žaba« ino »Rak«, piso pa je potopise ino satirična dela tö.

Té cajt v slovenskoj literaturi ništerni zovéjo »čas med romantikov pa realizmom«. Tistoga ipa je biu v Evropi moderen že realizem, narajala sta se dekadencia ino simbolizem - slovenska književnost pa je en par desetletij zamüjala. V prišešnjom tali naše serije poglednemo, zakoj se je prvi slovenski roman eške samo v tom cajti naraudo.

-dm-

Ko nasilje povzroča molčanje - se moramo motiti

V Pavlovi hiši v Potrni so odprli razstavo z naslovom Ko nasilje povzroča molčanje – se moramo motiti. Projekt združuje štiri različne razstave iz Slovenije in Avstrije ter prikazuje različne institucio-

kar cela razstava,« je razložila Susanne Weitlaner in dodala, da so četrti, umetniški del razstave dela slovenskega fotografa Andreja Perka z naslovom Mi hočemo živeti, ki jih je slednji ustvaril na osnovi

Predsednica Kulturnega društva Člen 7 za avstrijsko Štajersko Susanne Weitlaner na otvoritvi

nalne, umetniške, nacionalne in znanstvene poglede na prvo svetovno vojno.

»Nisem si mogla predstavljati, kako bo vse skupaj izgledalo. Moj kolega David Kranzelbinder, ki je kurator v naši Pavlovi hiši, je bil zelo inovativen,« je dejala predsednica Kulturnega društva Člen 7 za avstrijsko Štajersko

proncljivih dnevniskih zapisov ženinena starega očeta, literarnega zgodovinarja Franceta Koblarja, nastalih med prvo svetovno vojno. Pomemben del otvoritve razstave je bila tudi glasba. Poleg sirskega begunca Mulhama Abordana se je predstavila tudi Irina Karamarković, pevka in kantavtorica srbskega porekla, ki živi v Gradcu. V spomin

Del razstave

Susanne Weitlaner. Dve razstavi – Slovenci v prvi svetovni vojni in Take vojne si nismo predstavljali – je pripravil Muzej novejšje zgodovine Slovenije, pri tretji pa gre za razstavo z naslovom Iz zgodovinskih perspektiv spola na »veliko vojno«, ki je nastala na podlagi gradiva iz dveh preteklih razstav organizacije Dolomitenfreunde in graškega Muzeja vojaške zgodovine. »David je zaprosil zgodovinarico Heidrun Zettelbauern z graške univerze, da napiše članek s perspektive spolov o tej veliki vojni. Iz članka je nato nastala

na Dolores O'Riordan, pevko skupina The Cranberries, ki je umrla letos januarja, je zapela tudi pesem z naslovom Zombie. »Naslov naše razstave smo si izposodili prav iz te pesmi, ki govori o tem, koliko gorja je povzročilo nasilje na Severnem Irskem. Andrej Perko je danes poleg starega očeta svoje žene omenjal tudi Srečka Kosovela. Oba sta namreč sanjala o nekem boljšem svetu, o skupni Evropi in skupni literaturi. Na žalost smo še daleč od tega,« je še izpostavila Susanne Weitlaner.

Tekst in fotografiji: Silva Eöry

Letos so Porabci zapeli v Idriji

Na letošnji reviji Primorska poje se je zvrstilo od 2. marca do 22. aprila 32 koncertov, na njih je sodelovalo 208 zborov, največ s Primorske z obeh strani meje, zapeli so tudi slovenski zbori iz Hrvaške in avstrijske Koroške. Šestič je na tej veliki pevski manifestaciji nastopil Komorni pevski zbor

Zveze Slovencev iz Monoštra, ki je letos zapel v Idriji, in sicer 7. aprila. Zbor je pod vodstvom Tomaža Kuharja nastopil z naslednjimi zborovskimi skladbami: Mozart: Ave verum corpus; Beli list papirja, ljudska z Gornjega Senika v priredbi Tomaža Kuharja; Fran Venturini: Nocoj pa, oh

nocoj in Sem zaljubljen bil, narodna v priredbi Radovana Gobca. Solist tretje pesmi je bil Ferenc Sütő. Koncert v Idriji je bil odlično obiskan, poslušalci so z dolgimi aplavzi nagradili vse nastopajoče zборе, med njimi tudi porabski zbor, posebej mladega solista.

M.S.

Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje Muraba

21. marca je v Monoštru zasedalo Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje Muraba, ki je nova oblika sodelovanja med Prekmurskimi Madžari in Porabskimi Slovenci. Na seji, ki

ji je predsedoval predsednik DSS Martin Ropoš, so prejeli potrebne akte in izvolili člane nadzornega sveta.

Foto: F. Sütő

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 20. APRILA
DO 26. APRILA**

PETEK, 20.04.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 12.25 Zlata dekleta (II.): Počitnice, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.30 Zlata dekleta (III.): Pismo Gorbačovu, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Slovenski magazin, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujsa Pepa: Tekmovanje ljubljencev, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 23.10 Jeremiah Johnson, ameriški film, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Info-kanal

PETEK, 20.04.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.35 Slovenski vodni krog: Tržiška Bistrica, dokumentarna nanizanka, 9.00 Sledi: 100 let razvoja s Falo in Tovarno dušika, dokumentarna oddaja TV Maribor, 9.40 Bleščica, oddaja o modi, 10.05 Hišica v preriji (IX.), ameriška nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 11.50 Dobro jutro, 14.30 Dober dan, 15.35 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.00 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.30 Halo TV, 17.15 Hišica v preriji (IX.), ameriška nadaljevanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 19.05 Otroški program: Op! 20.05 Zapelji me, slovenski film, 21.35 Zvezdana, 22.10 Zackovo čarovniško popotovanje: New York, 22.35 Nocoj v Palladiumu, 23.30 Glasbeni spoti, 0.35 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

SOBOTA, 21.04.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.45 Od blizu, pogovorna oddaja za Vesno Milek, 11.40 Tednik, 12.40 Na Glas, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.25 Mame: Ljubezen, slovenska nanizanka, 14.55 Ambienti, 15.30 Profil, 16.00 Beseda na A, britanska nadaljevanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Nigel Latta dela eksplozivne poskuse: Zvok, novozelandska dokumentarna serija, 17.45 Popolna družina: Trgovina, humoristična nanizanka, 18.00 Kuharija na kubik, kuharska oddaja, 18.30 Oza-re, 18.40 Kalimero: Darilo, risanka, 18.50 Živalski čira čara, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 21.20 Bučke, izmišljene novice, 21.45 Zapuščina (III.), danska nadaljevanka, 22.50 Poročila, Šport, Vreme, 23.25 Telo, poljski film, 1.05 Profil, 1.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.55 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.50 Info-kanal

SOBOTA, 21.04.2018, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.30 Na lepše, 10.10 Hišica v preriji (IX.), ameriška nadaljevanka, 11.15 Slovenski vodni krog: Radovna, dokumentarna nanizanka, 11.55 Čarokuhinja pri at: Pakistan, 12.30 10 domačih, 13.15 Zackovo čarovniško popotovanje: New York, 13.55 Neznana Slovenija - Razgledi s stolpov, dokumentarna oddaja, 14.20 Troje svetih, dokumentarni film, 15.15 Japonska kuhinja, japonska nanizanka, 16.05 Glasbeni svet Andréja Rieuja: Zvezdna noč v Maastrichtu, 16.50 Hišica v preriji (IX.), ameriška nadaljevanka, 17.50 Košarka: liga za prvaka - 10. kolo, Krka: Petrol Olimpija, 20.00 Umori na podeželju (XIX.): Smrtonosna igra, britanska nanizanka, 21.40 Televizijski klub, 22.40 Pot na SP v nogometu, 23.15 Koncert skupine Orlek, 20 let knap'n'rolla, 0.30 Glasbeni spoti, 1.35 Košarka: liga za prvaka - 10. kolo, Krka: Petrol Olimpija, 3.15 Zabavni kanal, 4.35 Glasbeni spoti

NEDELJA, 22.04.2018, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.55 Govoreči Tom in prijatelji: Navijačica Angelca, risanka, 10.05 Nabriti detektivi: Izginuli angel, nemška otroška nanizanka, 10.40 Prisluhnilo tišini, 11.20 Oza-re, 11.25 Obzorja duha: Razločevanje poklicanosti, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 14.45 Rožnati panter, ameriški film, 16.50 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 In to je vse!: Projektor, risanka, 18.45 Dobrodošli pri Jonu: Zvoki kmetije, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Mame: Spremembe, slovenska nanizanka, 20.30 Intervju, 21.25 Jutri, francoski dokumentarni film, 23.20 Poročila, Šport, Vreme, 23.50 R. Wagner - I. Kosi: Tristan in Izolda, 0.10 Dnevnik Slovencev

v Italiji, 0.40 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.30 Info-kanal
NEDELJA, 22.04.2018, II. spored TVS

5.45 Slovenski vodni krog: Radovna, dokumentarna nanizanka, 6.10 Duhovni utrip, 6.25 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 7.00 Nigel Latta dela eksplozivne poskuse: Zvok, novozelandska dokumentarna serija, 7.25 Glasbena matineja, 9.10 Svetovni popotnik: Poljska, 10.20 Hišica v preriji (IX.), ameriška nadaljevanka, 11.05 Slatna kuhinja: Polnjeni jajčevci, 11.20 Japonska kuhinja, japonska nanizanka, 12.20 Hokej na ledu - svetovno prvenstvo skupine I. A: Velika Britanija: Slovenija, 14.50 Magazin Fifa - Pot v Rusijo, 15.25 Zvezdana, 16.00 Glasbeni svet Andréja Rieuja: Obleka naredi človeka, 16.45 Hišica v preriji (IX.): Otrok brez imena, ameriška nadaljevanka, 17.50 Rokomet - pokal Slovenije (M), finale, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Čista ljubezen - glas Elle Fitzgerald, nemška dokumentarna oddaja, 21.00 Nesmrtni, oddaja o športnih velikanih, 21.30 Gorsko kolesarstvo: svetovni pokal, spust, 22.35 Ambienti, 23.05 Avtomobilnost, 23.35 Bleščica, oddaja o modi, 0.05 Bučke, izmišljene novice, 0.30 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 2.00 Glasbeni spoti, 3.00 Hokej na ledu - svetovno prvenstvo skupine I. A: Velika Britanija: Slovenija, 5.20 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 23.04.2018, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Kuharija na kubik, kuharska oddaja, 10.50 10 domačih, 11.20 Vem!, kviz, 12.05 Na Glas, 12.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Sveto in svet: »Naša dediščina: kje preteklost sreča prihodnost«, 14.30 S-prehodi, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Osmi dan, 16.00 Operne arije: Sopranistka Irena Baar, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Osvežilna fronta: Zaljubljenost, 17.55 Novice, 17.55 Young Village Folk, 18.05 Lili in Čarni zaliv: Kresnička, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.55 Pisave: Vinko Möderndorfer, Minoli Salgado, 23.35 Glasbeni večer, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Info-kanal

PONEDELJEK, 23.04.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.30 Zapeljevanje pogleda, dokumentarna serija, 9.15 Tihotapci identitete, dokumentarni film, 10.05 Hišica v preriji (IX.): Otrok brez imena, ameriška nadaljevanka, 11.10 V fokusu: Italijanski SACRO EGOISMO, dokumentarna oddaja, 11.45 Dobro jutro, 14.20 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.10 Avtomobilnost, 15.50 Hokej na ledu - svetovno prvenstvo skupine I. A: Slovenija: Poljska, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Čudogozd: Noč, igrane domišljajske zgodbe, 19.10 Animiranka: Volk in lisica na motorju, animirana pravljica, 19.15 Vetrnica: Deljenje, 19.20 Bukvožerček: Franceve zgodbe s konji, otroška oddaja o knjigah, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Svetovni popotnik: Delhi in Agra, 21.00 Oproščen, norveška nadaljevanka, 21.50 Broadchurch (III.), britanska nadaljevanka, 22.45 NLP: razkritje, ameriška dokumentarna oddaja, 23.40 Hokej na ledu - svetovno prvenstvo skupine I. A: Slovenija: Poljska, 1.40 Glasbeni spoti, 2.55 Zabavni kanal, 5.10 Glasbeni spoti

TOREK, 24.04.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan: Kuhanje v koprskem studiu, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha: Razločevanje poklicanosti, 12.25 Zlata dekleta (II.): Prej in potem, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.45 Kino Fokus, 15.00 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 15.30 Otroški program: Op! 15.55 City folk - Obrazi mest: Najboljše zgodbe, dokumentarna oddaja, 16.30 Zlata dekleta (III.): Charliejev prijatelj, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Žvenkci: Osamljeni oblak, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Brata Dassler - pionirja in tekmeča, nemška nadaljevanka, 20.50 Forenziki železne dobe, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 23.10 Spomini: Zora Konjajev, dokumentarna oddaja, 1.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.40 Info-kanal

TOREK, 24.04.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 9.05 Slovenski vodni krog: Pivka, dokumentarna nanizanka, 9.45 Village Folk - Ljudje podeželja: Samopostrežba na kmetiji, dokumentarna serija, 10.10

Slovenski magazin, 11.00 Dobro jutro, 13.50 Dober dan: Kuhanje v koprskem studiu, 14.40 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 16.10 Čarokuhinja pri at: Ukrajina, 16.30 Halo TV, 17.15 Hišica v preriji (IX.), ameriška nadaljevanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 19.00 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Čarovnija zvoka, kanadska dokumentarna oddaja, 20.50 Prava ideja: Cvetličarstvo Grubelnik, 21.25 Akcent, 22.25 Mejniki zvoka: Ves svet je tvoj, ameriška dokumentarna serija, 23.20 Glasbeni spoti, 0.30 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

SREDA, 25.04.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan: Iz mariborskega studia, 11.00 Vem!, kviz, 11.35 Slatna kuhinja, 11.50 Pisave: Vinko Möderndorfer, Minoli Salgado, 12.25 Zlata dekleta (II.): Dorothyjin nagradjeni učenec, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Intervju, 14.35 Duhovni utrip: Zdravilna moč evangelija, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice, kviz, 16.25 Zlata dekleta (III.): Zgrabi keš, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Dobrodošli pri Jonu: Videogra, risanka, 18.10 Mimi in Liza: Agent Vitamin, risanka, 18.15 Dobrodošli pri Jonu: Varuška Jon, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Burka zaradi burke, francoski film, 21.30 Zdravo!, kratki dokumentarni film AGRFT, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.55 Panoptikum, 23.55 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Info-kanal

SREDA, 25.04.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.20 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 8.50 Neznana Slovenija - Razgledi s stolpov, dokumentarna oddaja, 9.30 10 domačih, 10.20 Hišica v preriji (IX.), ameriška nadaljevanka, 11.05 Halo TV, 11.40 Dobro jutro, 14.00 Dober dan: Iz mariborskega studia, 14.45 Vikend paket, 16.00 Ambienti, 16.30 Halo TV, 17.05 Košarka: liga za prvaka - 11. kolo, Rogaška: Krka, 19.20 Hokej na ledu - svetovno prvenstvo skupine I. A: Slovenija: Madžarska, 21.45 Žrebanje Lota, 21.50 Bleščica, oddaja o modi, 22.25 Prevara (I.), ameriška nadaljevanka, 23.35 Glasbeni spoti, 0.35 Hokej na ledu - svetovno prvenstvo skupine I. A: Slovenija: Madžarska, 2.40 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 26.04.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Akcent, 14.35 Slovenski utrinki, oddaja madžarske TV, 15.00 Pod drobnogledom - Nagyító alatt, oddaja TV Lendava, 15.50 Prava ideja: Cvetličarstvo Grubelnik, 16.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Hiša evropske unije, 18.05 Mala kraljična, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Proslava ob dnevu upora proti okupatorju, 21.05 Jeklene ptice nad Idrijo, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Veliki slikarji na malem zaslonu: Manet - portretiranje življenja, britanska dokumentarna serija, 0.35 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Info-kanal

ČETRTEK, 26.04.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 Slovenski vodni krog: Reka Reka, dokumentarna nanizanka, 9.00 Na lepše, 9.40 Nigel Latta dela eksplozivne poskuse: Zvok, novozelandska dokumentarna serija, 10.20 Forenziki železne dobe, dokumentarni film, 11.10 Halo TV, 12.00 Dobro jutro, 14.15 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.55 Televizijski klub, 16.00 Judo - evropsko prvenstvo, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 19.00 Od popka do zobka: Mišice in kosti, zabavno-poučna oddaja za otroke, 19.15 Vila Mila: Obleka za Nežo, risanka, 19.30 Čudovita Japonska: prefektura Ivate: Pozna jesen v severnem Tohokuju, japonska nanizanka, 20.00 Prvinska preizkušnja: Pri mongolskih nomadih, britanska dokumentarna serija, 20.55 Avtomobilnost, 21.30 Leto nasilja, ameriški film, 23.40 Slovenska jazz scena, 0.40 Glasbeni spoti, 1.55 Judo - evropsko prvenstvo, 4.00 Zabavni kanal

ŠPAJSNI-FLAJSNI MUZIKANTI ŽE ENO LETO IGRAJO

Prvo oblejtnico muzične skupine Špajnsni-flajnsni muzikanti pa skupno delo smo svetili 6. aprila s koncertom v Budimpešti v Kulturnom domu B32. Na našo pozvanje je prišlo dosta ljudi, štere smo

dijami, štere je tazošpilala mlašeča harmonikaška skupina Veseli goslarje, štera od 2016. leta mau igra. Člani té skupine so mlajši Glasbene šaule v Dunaharaszti (Dunaharaszti Alapfokú

tam, kak smo zdaj meli vküper.

Za konec smo pripravili presenečenje, pa smo tazošpilali pesem Ti, moja raužica od Modrijanov, vejpa v plani mamu, ka zvün narodne muzike bi igrali uspešnice tó iz Slovenije. Tau se publiku tak fejest vidlo, ka smo mogli dvakrat tazošpilati, vmejs so pa nam fejest ploskali.

Špajnsni-flajnsni muzikanti smo v Porabji lani novembra oprvin gorstaučili, potistim decembra v Budimpešti na božičnom koncerti Slovenskoga društva, letos februara pá v Porabji na kulturnom svetki, marciuša v Ljubljani na senji Prekmurje se predstavi, 14. aprila v Somboteli na senji sv. Jurija, pa nas eške več nastopov čaka letos. Naš cilj je za dukši cajt, ka gordržimo tradicionalno porabsko dvoglasno spevanje, vejpa pridružila se je nam Anita Vajda, pa tak dve pev-

Koncert je povezovau profesor Mladen Pavičić

pozvali, mladi pa starejši tó. Na programi je bilau veselo, dobro smo se počütili, za ka se leko zahvalimo lektori tó za slovenski gezik na Univerzi ELTE, profesori Mladeni Pavičići, šteri je vodo program cejli večer pa eške dosta hecnoga tó tapravo.

Naš svetek je eške vekši grato zato tó, ka je predsednik DSS Martin Ropoš tó gorpoisko nas, nam gratulejro pa za dar prineso majce, štere leko nasedejemo na nastopaj. Pevka pa saksafonistka sta Madžarke ne vejta slovenski, une so dobile slovar Žepna slovenščina od predsednika, šteromi sta se iz srca veselile. Predsednik Martin Ropoš je obečo za našo delo finančno pomauč tó, pa nas pazuvo na Državno srečanje v Monošter, aj tám gorstaučimo juniuša. Mi smo pa tome vabili fejest veseli.

Publiku smo tazošpilali 15 porabski pesmi, melodij, pa pesem V dolini tihi od Lojzeta Slaka. Celji koncert se pa začno z Avsenikovimi melo-

Művészeti Iskola), vodja skupine je Judit Farkas, saksafonistka pri Špajnsni-flajnsni muzikantaj. Tém mlajšam se fejest vidi slovenska muzika, zato flajnsno igrajo na probaj

Obadvej skupini na odri

pa nastopaj. Že so gorstaučili v Budimpešti lani, gda so prejkдали trg z imenom Ljubljanski trg, 2016. leta na svetašnjom programi Veleposlaništva RS v Budimpešti na den državnosti v Várkert Bazári, v oddaji o narodnosti madžarske TV M1, pa so meli že svoj koncert ranč

ki ma naša skupina. Špajnsni-flajnsni muzikanti se lapau zahvalimo za pomauči, za tau, ka ste najgerek na naše delo pa ka nas poslušate.

Tekst in fotografiji: Špajnsni-flajnsni muzikanti

POZIV DRŽAVNE SLOVENSKE SAMOUPRAVE

Na osnovi Pravilnika 89/2016. (VIII.25.) OSZÖ, ki ga je s sklepom sprejela Državna slovenska samouprava, imajo pravico kandidate za NAGRADO SLOVENCEM NA MADŽARSKEM predlagati:

- člani Skupščine
- lokalne Slovenske narodnostne samouprave
- civilne organizacije, ki so povezane s slovensko skupnostjo
- ustanove Državne slovenske samouprave
- fizične osebe.

Pisne predloge s podrobno obrazložitvijo kandidate ter opisom strokovne aktivnosti in zaslug predlagane osebe pričakujemo do 30. aprila 2018 na naslov predsednika Državne slovenske samouprave. (9985 Gornji Senik, Cerkvena pot 8.)

Predsednik bo vse predloge, ki bodo prispeli do navedenega roka, predstavil na prvem zasedanju Skupščine po preteku roka za kandidaturu, ki bo o podelitvi nagrad odločala na zaprti seji; glasovanje bo tajno, odločitve pa sprejete z dvotretjinsko večino glasov.

Nagrade bodo nagrajencem predane na prireditvi Srečanje porabskih Slovencev, ki ga organizira Državna slovenska samouprava.

Martin Ropoš
predsednik

Radijski kokaut zamukno na G. Seniki

Preinaučki keden se je pobantivo radijski oddajnik (rádióadó) na Gorenjom Siniki (**FM 97,7 Mhz**). Aparat smo napautili v fabriko v Italijo, ka ga samo tam znajo popraviti, če ga spoj leko popravijo. Naš radio, na žalost, nema rezervnoga oddajnika (tartalék adó), zatok de trbelo čakati 2-3 kedne, ka pride nazaj.

Dragi poslušalci, tanačivamo vam, ka vsi, ki z g.sinčarskoga töрма čüjete slovenske programe Radiona Monošter, probajte zgrabiti naše oddaje na **FM 106,6 Mhz** frekvenci varaškoga (monošterskoga) oddajnika. Oddaje **v živo** tó leko poslušate na interneti: **www.radiomonoster.hu**, en den po oddaji pa en tau našoga programa kak **arhivske oddaje** tó.

Vejmo, ka bi prava rešitev bi bila tau, če bi v rezervi tó meli en aparat. Tačas, ka se nam tau ne posreči realizirati, vas lepau pozdravljamo ino prosimo, ka nam porazmejte zavolo tehnični nevol.

Radio Monošter

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrttek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotá; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

porabje.hu